

Memes som grensesnitt og dannelsingsarena

Jonas Christoffer Berger (Universitetet i Innlandet)

Lars Løvlie (2003) skisserer dannelseskonseptets historie i sitt kapittel «Teknokulturell dannelse». Her beskriver han en ny forståelse for dannelse, hvor dannelse ikke er noe som skjer med individet når selvet møter verden, men snarere noe som skjer i grensesnittet mellom individet og verden, noe verden og individet opplever felles. Et slikt grensesnitt kan være i interaksjonene vi har med andre mennesker til daglig, det kan være et maleri, et sjakkparti, eller gjennom smarttelefonen. Og nettopp i smarttelefonen finner vi det kanskje beste eksempelet, for her finner vi også et grensesnitt på et mer konkret nivå, en flate hvor verden er tilgjengelig for oss på mange forskjellige måter, men hvor vi også er tilgjengelig for verden. Her knytter vi vår identitet til det eksterne for oss, og teknologien fungerer som et medie for dannelse.

En parallell til dagens dannelsesarena er å finne i antikkens teater. Døseth skriver om hvordan imitasjon, eller mimesis, stod sentralt i paideia, da som en form for lek eller underholdning. Veggen til de riktige dyder, viste seg ofte gjennom tragediene og komedienes skuespill; mytene, tragediene og komediene kontekstualiserte det alvorlige, livet, det gode og det skjønne, i samspill med lek og spill (2011, s. 15-16). Der hvor mimesisbegrepet brukes til å beskrive en imitasjon av dannelsesidealene i antikken, kan man spørre seg om memes-begrepet nå kan brukes til å skildre deler av dannelsesidealene for dagens samfunn, eksempelvis medborgerskap. Med utgangspunkt i teknologien og medieringen som skjer via denne, ser dette paperet på hvordan memes kan fungere som grensesnitt for dannelse, og hvorvidt memes endrer noe ved vår forståelse av dannelsesbegrepet.